

KONTROLL AV EKOLOGISK JORDBRUKSPRODUKTION 2019

Livsmedelsverket inledde sin verksamhet 1.1.2019, när Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbygdsverket och en del av Lantmäteriverkets central för ICT-tjänster gick samman och bildade en ny myndighet.

Det här brevet innehåller anvisningar och information om aktuella frågor inom kontrollen av ekologisk jordbruksproduktion. I pdf-versionen av odlarbrevet kan du öppna de länkar som nämns i texten:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/teman/ekoproduktion> > Nyheter för ekoproduktion.

ALLMÄNT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK PRODUKTION 2019

1. Vid kontrollerna år 2019 fästs särskild uppmärksamhet vid spårbarheten
2. Elektronisk kontrollblankett tas i bruk
3. Extraordinära ekokontroller görs utan förhandsanmälan
4. Provtagning på ekogårdar
5. Förberedelse inför ekokontroller
6. Ändring av avgifterna för ekokontroller
7. Kontaktuppgifterna till NTM-centralernas och Livsmedelsverkets sakkunniga inom eko-kontrollen

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV PRODUKTION AV EKOLOGISKA GRÖDOR

1. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial
2. Webbförteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK DJURPRODUKTION

1. Fågelinfluensa och fjäderfäns utevistelse
2. Köp och försäljning av djur
3. Preparat för behandling av kalvningsförlamning, betesförlamning och ketos samt järntillskott för grisar
4. Spara varudeklarationen med tanke på granskningar
5. Tyngdpunkter i djurövervakningen år 2019
6. Precisering av anvisningarna om avhorning

ALLMÄNT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK PRODUKTION 2019

1. Vid kontrollerna år 2019 fästs särskild uppmärksamhet vid spårbarheten

Vid kontrollerna år 2019 fästs särskild uppmärksamhet vid spårbarheten och vid sanningshalten i de uppgifter som getts om ekoprodukterna. För växtproduktionens del innebär det till exempel möjlighet att spåra ett produktparti som är infört i lagerbokföringen till rätt jordbruksskifte och odlingsår. Inom djurproduktionen kontrolleras bl.a. dokument som gäller djurens anskaffning och försäljning. Ekogranskningar på gårdarna utförs under hela kalenderåret och en avsevärd del av granskningarna sker utanför växtperioden.

2. Elektronisk kontrollblankett tas i bruk

Under år 2019 tas en elektronisk kontrollblankett i bruk vid en del av ekokontrollerna. Den nya elektroniska blanketten underlättar genomförandet av kontrollen och minskar mängden uppgifter som behöver antecknas. I stället för att underteckna får odlaren per e-post ett sammandrag av rapporten över produktionskontrollen. Genom att besvara e-postmeddelandet kvitterar odlaren att kontrollen har utförts. Alternativt kan bekräftelsen göras genom att ett separat papper undertecknas.

3. Extraordinära ekokontroller görs utan förhandsanmälan

Utöver de normala årsvisa produktionskontrollerna blir ekogårdarna också föremål för så kallade extraordinära ekokontroller. Tidigare underrättades odlarna om en extraordinär kontroll senast föregående dag, men enligt den nya praxisen ska sådana göras utan förhandsanmälan. De extraordinära kontrollerna görs typiskt efter växtperioden och på vintern. En del av föremålen för de extraordinära kontrollerna är baserade på riskanalys och en del på slumpmässigt urval. Kontrollernas innehåll är också oftast riktat, exempelvis på ekodjurens förhållanden under vintern. De överraskande kontrollerna kan inte påbörjas eller göras utan ekoodlarens samtycke. Det krävs dock en giltig orsak för att vägra kontroll. I kontrollprotokollet krävs alltid också underskrift av odlaren eller dennes representant.

4. Provtagning på ekogårdar

Livsmedelsverket har gjort upp en nationell plan för provtagningen för att övervaka användningen av ämnen och produktionsmetoder som är förbjudna i ekoproduktion, såsom bekämpningsmedel, GM-organismer och tillsatser. De prov som enligt planen ska tas, tas även i samband med ekogranskning och inte alltid vid separata besök som förr. Det tas också prov vid mottagningsställen för ekospannmål, där man har automatisk provtagningsapparat. Proven tas av inspektörer som är bemyndigade av Livsmedelsverket och av NTM-centralernas personal. Jordbrukaren faktureras inte särskilt för analysen av proverna och hon/han får avgiftsfritt ta del av analysresultaten.

5. Förberedelse inför ekokontrollen

Före ekokontrollen ska du försäkra dig om att de handlingar som behövs är uppdaterade och finns tillgängliga. Se också till att de skattebokföringsverifikat som är av betydelse för ekokontrollerna finns tillgängliga vid kontrollen:

- **Ekoplaner** (växtproduktion och djurproduktion):
 - Ekoplanen för växtproduktion ska innehålla bl.a. uppdaterade växtföljds-, gödslings- och växtskyddsplaner samt skifteskartor.
 - För husdjursproduktionens del ska man se till att planen är tillräckligt detaljerad och innehåller bl.a. eventuella undantagslösningar.
- **En kopia av stödansökans jordbruksskiftesblankett 102B eller meddelande om registrering**
 - Närmare anvisningar finns i ansökningsguiden för jordbrukarstöd: Livsmedelsverket > Om oss > Tjänster > Guider och blanketter > Jordbrukare > Stödguider, -villkor och -anvisningar > [Ansökningsguide för jordbrukarstöd 2019](#).
- **Lagerbokföringen med tillhörande balanser och skiftesvisa anteckningar**
- **Aktuella djurförteckningar**
- **Verifikat över produktionsinsatser och produkter som inkommit till och avsänts från gården, till exempel:**
 - inköpsverifikat och garantibevis som visar förökningsmaterialets ursprung
 - varuleverantörens ekointyg
 - dokument med vilka du kan visa att de inköpta och mottagna produkterna uppfyller kraven för ekoproduktion (t.ex. följbrev, överensstämmelseförsäkran och spannmåls-pass)

Ekosektionen

Datum

Dnr

5.4.2019

2989/04.02.20.10/2019

- **Eventuella utredningar, avtal och tillstånd** såsom
 - utredning över produktionsexstensitet i fråga om anskaffad stallgödsel (får inte vara äldre än fem år)
 - arrende/hyres- och underentreprenadavtal
 - tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial och andra tillstånd som gäller den enskilda aktören
 - tillstånd i samband med djurproduktionen

6. Ändringar av avgifterna för ekokontroller

Jord- och skogsbruksministeriet har genom förordning 1146/2018 ändrat vissa avgiftsgrunder och avgifter för ekokontroller från och med 1.1.2019. Avgiftsbelagda är nu övervakning av gårdar som ingår i kontrollsystemet för livsmedel, dvs. Livsmedelsverkets ekokontroll, även om det vid framställningen i huvudsak används råvaror som producerats på gårdsbruksenheten i fråga. Avgiften är 60 euro per gång. Uppgifter om alla avgifter för ekokontroll finns på webbplatsen <https://palvelut2.evira.fi/hinnasto/?lang=sv> > Livsmedelssäkerhet > Ekologisk produktion. Meddela NTM-centralen om du har lagt ned framställningsverksamheten, då ger NTM-centralen inte i onödan någon i uppdrag att utföra kontroll.

7. Kontaktuppgifterna till NTM-centralernas och Livsmedelsverkets sakkunniga inom ekokontrollen

Mera information ges av NTM-centralens och Livsmedelsverkets experter på ekoproduktion: Dokument och ansökningar kan också skickas till NTM-centralerna per e-post. Adressen till alla NTM-centralers registratur har samma form, dvs. till exempel: registratur.nyland@ntm-centralen.fi. Livsmedelsverkets registratur har adressen kirjaamo@ruokavirasto.fi. NTM-centralernas e-postadresser har formen fornamn.efternamn@ntm-centralen.fi och Livsmedelsverkets e-postadresser har formen fornamn.efternamn@ruokavirasto.fi. Livsmedelsverkets ekokontroll har e-postadresserna luomulisaysaineisto@ruokavirasto.fi och luomuelintarvike@ruokavirasto.fi.

NTM-central	Adress	Kontaktperson	Telefon
Nyland	PB 36, 00521 Helsingfors	Virpi Aspelin-Nieminen	029 502 1039
Egentliga Finland	PB 236, 20101 Åbo	Erkki Aro	029 502 2547
		Eila Strang	029 502 2667
Satakunta	PB 266, 28101 Björneborg	Mirella Levomäki	029 502 2063
		Teija Rinne	029 502 2075
Tavastland	PB 29, 15141 Lahtis	Merja Kohvakka	029 502 5061
Birkaland	PB 297, 33101 Tammerfors	Marika Arrajoki-Alanen	029 503 6040
Sydöstra Finland, Kouvola	PB 1041, 45101 Kouvola	Jaana Saukko	029 502 9354
Sydöstra Finland, Villmanstrand		Marjut Henttonen	029 502 7329
Södra Savolax	PB 164, 50101 S:t Michel	Marja Pulkkinen	029 502 4073
Norra Savolax	PB 2000, 70101 Kuopio	Minna Mustonen	029 502 6602
Norra Karelen	PB 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	029 502 6054
Mellersta Finland	PB 250, 40101 Jyväskylä	Riitta Laitinen	029 502 4569
Södra Österbotten	PB 156, 60101 Seinäjoki	Tuomo Saarinen	029 502 7339
Österbotten, Vasa	PB 131, 65101 Vasa	Tomas Räfså	029 502 8609
		Jan Flemming	029 502 8548
Österbotten, Karleby	PB 240, 67101 Karleby	Lars Björkgård	029 502 8540
Norra Österbotten	PB 86, 90101 Uleåborg	Johanna Honkanen	029 503 8058
Kajanaland	PB 115, 87101 Kajana	Katie Halonen	029 502 3583
Lapland, Kemi	Valtakatu 28, 94100 Kemi	Heidi Nikkilä	029 503 7019

Kontaktuppgifter till Livsmedelsverkets sakkunniga inom ekoproduktion:

sektionschef Beata Meinander
överinspektör Merja Manninen, djurproduktion
överinspektör Sampsa Heinonen, växtproduktion
överinspektör Tiina O'Toole, foder
inspektör Leena Kankaanpää, förökningsmaterial
överinspektör Teija Linden, livsmedel
inspektör Marika Määttä, livsmedel
inspektör Saila Rake, blanketter, Ekosol-märket
inspektör Tarja Vanninen, livsmedel, export

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV PRODUKTION AV EKOLOGISKA GRÖDOR

1. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial

I registret över ekologiskt förökningsmaterial har man samlat de partier av ekologiskt utsäde och ekologiskt plantmaterial som finns på marknaden. Registeruppgifterna bygger på packeriernas och handlarnas egna anmälningar och finns på webbadressen Livsmedelsverket > Odlare > Ekologiska gårdar > Ekoväxter > Produktionsinsatser > Ekologiskt producerat frön och plantor > [Ekologiskt producerat frön och plantor](#).

Om ekologiskt utsäde eller annat ekologiskt förökningsmaterial inte går att få tag på, behöver du ett gällande tillstånd för att få använda konventionellt förökningsmaterial. Det kan vara ett tillstånd gällande en art för alla ekodlare (Livsmedelsverkets allmänna tillstånd) eller ett partispecifikt tillstånd för en ekodlare och ett parti (NTM-centralens tillstånd).

Närmare information om förutsättningarna för beviljande av tillstånd, ansökningsanvisningar och blanketter för ansökan finns i guiden Ekologisk produktion 1: Allmänna villkor och villkor för växtproduktion (produktionsvillkoren) samt på Livsmedelsverkets webbplats Livsmedelsverket > Odlare > Ekologiska gårdar > [Blanketter och anvisningar för ekoproduktion](#)

Viktiga datum att komma ihåg:

- **1 april:** Arter som omfattas av Livsmedelsverkets allmänna tillstånd 31.3.2019 stryks inte från förteckningen över arter som omfattas av allmänt tillstånd under tiden 1.4–15.6.2019, även om nya partier skulle läggas till i registret över ekologiskt förökningsmaterial under perioden. Av denna orsak kan samma sorter under den här tiden både finnas i registret över ekologiskt förökningsmaterial och omfattas av det allmänna tillståndet. Det giltiga allmänna tillståndet och en sammanställning av de tidigare tillståndens giltighetstider hittar du på webbplatsen Livsmedelsverket > Odlare > Ekologiska gårdar > Ekoväxter > Produktionsinsatser > [Allmänt tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial](#).
- **15 april:** Leveranssvårighet innebär en situation, där det inte finns någon säljare som kan leverera förökningsmaterialet före sådd eller plantering trots att ekodlaren beställt förökningsmaterialet i god tid. Livsmedelsverket anser att en skälig bakre gräns för anskaffning av utsäde för växter som sås på våren är den 15 april. Efter det kan en tillståndsansökan motiveras med leveranssvårigheter, vilket betyder att det inte längre finns någon orsak att skjuta upp anhållan om tillstånd hos NTM-centralen.
- **1 maj.** Ansökan om undantagstillstånd ska normalt göras före den 1 maj, men sådd är tillåten först när tillståndet har beviljats.

2. Webbförteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion

På Livsmedelsverkets webbplats förs förteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion:

Livsmedelsverket > Odlare > Ekologiska gårdar > Ekoväxter > Produktionsinsatser > [Gödsling](#)

Livsmedelsverket > Odlare > Ekologiska gårdar > Ekoväxter > Produktionsinsatser > [Växtskydd](#)

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK DJURPRODUKTION

1. Fågelinfluensa och fjäderfäns utevistelse

För att undvika spridning av fågelinfluensavirus ska fjäderfän skyddas mot kontakt med vilda fåglar under tiden 1.3.2019–31.5.2019. Fjäderfäna ska hållas antingen inomhus eller i ett rasthörn som är helt inhägnat och täckt med t.ex. ett tillräckligt finmaskigt nät. Av den orsaken börjar kravet på utevistelse för fjäderfä på ekogårdar tillämpas först 1.6.2019. Om aktören vill inleda fjäderfäns utevistelse före början av juni måste han eller hon göra en anmälan om hållandet av fjäderfä utomhus till den lokala kommunalveterinären. Anmälan behöver inte lämnas in på nytt årligen, om inga förändringar har skett i fågelhållningen och utevistelsen (exempel: skydd av utehörn).

2. Köp och försäljning av djur

Vid köp eller försäljning av ekodjur måste man försäkra sig om att djuren alltid åtföljs av ett gällande ekointyg och överensstämmelseförsäkran. Ekointyget visar att aktören hör till ekokontrollen och med överensstämmelseförsäkran bevisar aktören att djuret eller produktpartiet är ekodugligt. Ett djur som säljs är antingen ekologiskt eller konventionellt, det kan aldrig vara i omläggningsskedet. Särskilt om man köper nötkreatur till en ekogård ska man se till att djuren uppfyller produktionskraven för ekoproduktion.

Konventionellt uppfödda hondjur som har fött avkomma får anskaffas bara med tillstånd av NTM-centralen, och djuren som anskaffas ska vara av lantras (produktionsvillkoren punkt 4.2.4.1: *Möjlighet till förhöjt procenttal*). När det gäller lantraser ska aktören ansöka om förhöjt procenttal, om djuren som skaffas är av en ras som kan omfattas av avtal om lantraser. Sådana raser är finsk boskap (västfinsk, östfinsk och nordfinsk ko), finska får, kajanalandsfår, ålandsfår, finsk get och finsk häst.

3. Preparat för behandling av kalvningsförflamning, betesförflamning och ketos samt järntillskott för grisar

Ekoidisslare ska utfodras med ekofoder

Utfodringen av ekologiska idisslare (nötkreatur, får och getter) ska till 100 % grunda sig på ekofoder. Därför ska också linfrö och jäst som används/anskaffas ha producerats med ekologiska metoder.

Användningen av kompletteringsfoder utsträcktes i fråga om tre ämnesomsättningssjukdomar

Det är tillåtet att använda kompletteringsfoder som innehåller de verksamma ämnena kalciumpropionat, kalciumklorid och/eller propylenglykol, när en veterinär har gjort upp en lista för gården över preparat som är avsedda för behandling av kalvningsförflamning, betesförflamning och ketos och listan fogas till gårdens djurskötselplan. Kontrollera alltså före ekogranskningen att kompletteringsfodrets namn har skrivits rätt och i sin helhet i listan. I varudeklarationen för de här kompletteringsfodren hänvisas det inte till ekologisk produktion, eftersom kalciumpropionat, kalciumklorid och propylenglykol inte ingår i bilagorna V och VI till förordning (EG) nr 889/2008. I övrigt ska de här kompletteringsfodrens sammansättning uppfylla kraven i ekoförordningen, preparaten får alltså innehålla bara sådana foderråvaror och fodertillsatser som nämns i bilagorna V och VI till förordning (EG) nr 889/2008. Av processtekniska skäl får kompletteringsfoder innehålla t.ex. xantangummi (olika pastor) eller cellulosafiber (bolus). Kompletteringsfoder får innehålla också konventionellt producerad melass och vatten.

Var omsorgsfull när kompletteringsfoder används

Det är alltid aktören som ansvarar för att utfodringen av ekodjur uppfyller produktionsvillkoren. Veterinären kan ändå rekommendera eller ordinera för ekologiska idisslare också sådana kompletteringsfoder som inte är förenliga med anvisningarna här ovan och vars sammansättning inte motsvarar ekologistiftningen. Kompletteringsfoder kan innehålla till exempel B- eller C-vitamin och konventionellt producerade foderråvaror (t.ex. socker, glycerol, kol). Sådana kompletteringsfoder kan inte användas till ekologiska idisslare ens under anteckningen 'behandlingsgång', eftersom anteckningen hänför sig till läkemedelspreparat. Användningen av de här kompletteringsfodren står i strid med ekoförordningen. Om det i samband med en ekogranskning konstateras att kompletteringsfoder som är förbjudna/strider mot förordningen har använts beaktas det i NTM-centralens avgörande. Föregrip situationen och berätta alltid för veterinären att dina djur omfattas av ekokontrollen och att urvalet av lämpliga kompletteringsfoder därför är mer begränsat. Kontrollera alltid innan du köper ett kompletteringsfoder att det lämpar sig för ekoproduktion. I slutet av villkoren för animalieproduktion finns bilagorna V och VI till kommissionens förordning (EG) nr 889/2008; i dem kan du kontrollera vilka foderråvaror och fodertillsatser som är tillåtna. Om du är osäker på huruvida ett kompletteringsfoder

lämpar sig för ekologiska idisslare så fråga NTM-centralens ekoexpert eller rådgivaren i ekologisk husdjursproduktion!!

Anteckning om behandlingsgång ska göras när läkemedel används

Ett djur vars produktionslivscykel är längre än ett år kan behandlas med läkemedelspreparat tre gånger under en 12-månadersperiod. Om det blir nödvändigt att behandla djuret med läkemedelspreparat fyra gånger under en 12-månadersperiod, kan djuret inte längre anses vara ekologiskt uppfött. Ett djur som behandlats fyra gånger under en 12-månadersperiod betraktas som konventionellt uppfött och dess omläggningsskede måste börja om från början. Ett djur vars produktionslivscykel är kortare än ett år kan på godtagbart sätt behandlas med läkemedel bara en gång under sin livstid. Efter läkemedelsbehandling nummer två måste djurets omläggningsskede börja om från början. De läkemedelspreparat som är godkända för produktionsdjur hittar du här: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/hallittu_laakekekaytto/laakeluetelot/produktionsdjur_preparat.pdf

Järntillskott för grisar

För ekogrisar tillåts användning av preparat (t.ex. pasta) som innehåller järnfumarat som aktiv substans så, att användningen inte leder till en anteckning om behandling. Det förutsätter att aktören i sin ekoplan (djurskötselplan) beskriver hur man tryggar tillförseln av järn för smågrisarna. Om ett järnpreparat som injiceras är ett läkemedelspreparat ska det antecknas som en behandling.

FÖR KÄNNEDOM: Porcifer torvbal kommer i början av sommaren 2019 att börja innehålla järnfumarat. Den kommer då att lämpa sig för ekoproduktion.

4. Spara varudeklarationen med tanke på granskningar

Spara med tanke på granskning varudeklarationen för alla köpta foder (t.ex. mineraler, vitaminer, tillskottsfoder), ensileringsmedel och rengörings- och desinficeringsmedel för produktionslokaler. Om du inte kan lösgöra varudeklarationen från förpackningen, ta då ett foto av varudeklarationen.

Kom ihåg:

- Se till att du har tillgång till den färskaste versionen av Villkor för animalieproduktion, Livsmedelsverkets anvisning 18217/10.
- Ekologiskt foder som anskaffats gratis (vanligen ensilage, hö eller spannmål) räknas som köpt foder, vilket betyder att det ska finnas dokument också över det.
- Om du behöver tillstånd i samband med animalieproduktion (blankett 9b), lämna då in ansökan med tillhörande bilagor i tid till NTM-centralen eller Livsmedelsverket.
- Utevistelse för nötkreatur under betesperioden: Under betesperioden måste alla nötkreatur dagligen komma ut på bete.

Undantag från kravet på betesgång:

- 1) När det gäller tjurar över ett år får man avvika från beteskravet på så sätt att tjurarna åtminstone bör ha daglig tillgång till en rastgård eller rasthage. Om tjurar över ett år vistas i en rastgård eller rasthage varje dag under betesperioden och stannar kvar på gården efter betesperioden, ska de dagligen rastas utomhus vintertid.
- 2) Nötkreatur som används för köttproduktion får hållas inomhus i slutskedet av gödningen. Inomhusperioden kan utgöra högst 1/5 av djurets livstid och i samtliga fall högst 3 månader. Efter gödningens slutskede går djuret till slakt.
- 3) Sjuka djur kan tillfälligtvis vara inomhus sommartid. Efter det ska djuret antingen återvända till hjorden eller gå till slakt.

5. Tyngdpunkter i djurövervakningen år 2019: djurens ursprung, användning av konventionellt foder (växtätare: finns tillstånd?) och utevistelse för nötkreatur och fjäderfän.

6. Precisering av anvisningarna om avhorning

Följande ingrepp är tillåtna endast om de utförs av en veterinär med användning av adekvat anestesi och smärtlindring: avhorning av nötkreatur, får och getter genom kirurgi samt förstöring av hornanlagen hos nötkreatur som är yngre än fyra veckor (tillståndspliktig åtgärd). Destruktion av hornanlagen hos en kalv som är yngre än fyra veckor är tillåten endast genom kall- eller varmbränning. Destruktion av hornanlagen hos en kalv som är äldre än fyra veckor är tillåten genom kall- eller varmbränning eller genom kirurgi.